

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ГРАД ГРАДИШКА
ГРАДОНАЧЕЛНИК

Обрађивач:
Одјељење за
друштвене дјелатности

И Н Ф О Р М А Ц И Ј А

О ПОЛОЖАЈУ И СТАТУСУ МЛАДИХ НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ ГРАДИШКА ЗА 2018. ГОДИНУ

Градишка, јул 2019. године

I – УВОД

Законом о омладинском организовању Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 98/04, 119/08 и 1/12), утврђује се општи интерес и програми у области омладине. Омладину и младе чине лица од 15 до навршених 30 година, а омладинске активности престављају различите активности у областима омладинског сектора које спроводе млади и које су усмјерене ка унапређивању положаја младих и њиховом оснаживању за активно учешће у друштву на личну и друштвену добробит. Брига о омладини је од општег интереса за Републику Српску. Општи интерес се остварује уређивањем и стварањем услова за омладинско организовање и бригу о омладини.

Учешће младих људи у свим сферама јавног живота и развој омладинских политика на државном и локалном нивоу подстичу и промовишу Савјет Европе, Европски омладински форум, Европска комисија, Организација за европску безбједност и сарадњу, Међународни савјет националних омладинских политика и сличне међународне организације, па тако имамо низ докумената који се баве овим питањима као што су Европска повеља о учешћу младих на локалном и регионалном нивоу, Бијела књига за младе, Резолуција о Европској омладинској политици и слично.

Вјерујући да се учешће младих људи у животу на локалном нивоу налази унутар оквира свеопште политике, Град Градишка поштује принципе горе поменутих политика и истовремено примјењује разне облике учешћа које оне заговарају, уз консултације са младим људима и њиховим представницима. Тежиште је на реафирмацији и промоцији улоге младих, као активног фактора развоја демократског друштва.

Млади учествују у разним комисијама које дјелују у раду Скупштине града и локалне управе, што значи да млади кроз учешћа и ангажовања својих представника у Скупштини града Градишка, дјелују у креирању локалне политике и живота младих људи.

Положај и статус младих у друштву је један од битних показатеља функционисања друштвено-политичких заједница. Град Градишка настоји да што већи број младих људи укључи у друштвено-политички живот и на тај начин је омогућено младима да дају свој допринос у стварању предуслова за садржајнији и квалитетнији друштвени живот у областима образовања, културе, спорта, социјалне и здравствене заштите, невладиног сектора и др.

Град Градишка је препознала и преузела одговорност за побољшање положаја младих и обавезу рјешавања приоритетних проблема младих, усвајањем Омладинске политике, којом су утврђени највећи проблеми младих и дефинисане конкретне мјере за рјешавање тих проблема из најважнијих сфера друштвеног живота младих. Како је у ранијем периоду разматран Извјештај о реализацији Омладинске политике за 2018. годину, предмет ове информације су подаци који нису обухваћени поменутих извјештајем.

II – ЗАПОШЉАВАЊЕ

Питања запослености, незапослености и економске (не)активности младих, која су директно повезана са њиховом запошљивости, су кључна стратешка питања од виталног интереса сваке савремене друштвене заједнице. Млади су највиталнији дио сваке популације, покретач привредног, друштвеног, економског и демографског развоја и највреднији ресурс сваке заједнице, којима се мора посветити дужна пажња.

Према подацима Завода за запошљавање РС, биро Градишка на дан 31.12.2018. године на евиденцији незапослених лица, која активно траже посао налази се 1237 младих лица, од тога 646 жена.

Старосна структура	УКУПНО	Жене
Од 15 - 18 година	5	3
Од 18 - 20 година	167	82
Од 20 - 24 година	406	206
Од 24 - 27 година	330	165
Од 27 - 30 година	329	190
У К У П Н О	1.237	646

Додатни изазов у погледу запошљивости младих представља и чињеница да највећи број незапослених младих нема радно искуство (у струци или изван ње). Упоредивањем података о времену проведеном на евиденцији незапослених, са радним искуством или без радног искуства, може се закључити да млади који стекну радно искуство убрзо након завршетка школовања краће се налазе на евиденцији незапослених, те да млади који у периоду након завршетка школовања не нађу запослење имају већи ризик да дуготрајно остану незапослени.

Охрабрујућа показатељ је иницијатива за покретањем приватног бизниса од стране младих у последње вријеме, мада велику препреку преставаља образовно профилисање и однос младих према тражењу посла.

На територији наше локалне заједнице при Заводу за запошљавање РС, биро Градишка дјелује Клуб за тражење посла чији је основни циљ подршка младима у проналажењу посла. У Клубу за тражење посла незапослена лица, од 18 до 35 година старости, која активно траже посао, пролазе обуку за активно тражење посла по утврђеној методологији. Водитељ Клуба помаже и савјетује чланове Клуба како да пронађу посао. Акценат се ставља на проналажење адекватних огласа за посао и развијање вјештине презентовања. Обука у првој фази подразумијева теоретска знања (писање биографије, мотивационог писма), док у другој фази обухвата практично дјеловање у смислу тражења посла, кроз одређени број пријава које морају доставити послодавцима. За чланове Клуба, који не пронађу посао одмах по завршеној обуци, савјетовање је обезбјеђено током наредних 6 мјесеци. Циљна група Клуба су младе незапослене особе, али је остављена могућност да сви заинтересовани могу учествовати у обуци.

III – ОБРАЗОВАЊЕ

Јединице локалне самоуправе имају мали утицај на образовни систем у Републици Српској, јер је формално образовање у надлежности Министарства просвјете и културе Републике Српске. Рад школа је навећим дијелом у директној надлежности републичких институција од оснивања, финансирања, контроле рада и остало.

На подручју града Градишка, образовање младих се обавља кроз рад седам основних, три средње и једне основне музичке школе. Анализом података из ове области имајући у виду број ученика, опремљеност школа, кадровска рјешења и финансијске могућности, може се констатовати да је стање у области образовања на задовољавајућем нивоу.

Водећи рачуна о младим генерацијама, ученицима који имају посебне, надпросјечне, специјалне, практичне склоности са наглашеним креативним, стваралачким способностима у току 2018. године, награђени су ученици основних и средњих школа носиоци Вукове дипломе и ученици генерације. Награде за одличан успјех током протекле школске године примило је 36 ученика. Ученици су новчано награђени за свој труд. Овим поступком локална управа стимулише младе које долазе и показује да води рачуна о њиховом труду и улагању у себе и своје школовање. Награђено је деветнаест вуковаца у основним школама и девет у средњим, те седам ђака генерације у основним школама и пет у средњим.

Град Градишка кроз институционално уређен систем стипендирања на годишњој основи подржава студенте, такође поред редовног финансирања материјалних трошкова средњих школа у складу са могућностима издвајају се средства на име интервентних помоћи школама за инвестиционо одржавање, суфинансирање школских такмичења и продуженог боравка у основним школама.

Проблеми са којима се млади сусрећу у области образовања су: сам квалитет знања и вјештина које ученици/студенти стичу кроз образовање; неадекватност уписне политике; недовољан обим и квалитет праксе и практичног рада кроз који ученици и студенти треба да провјере своја теоретска знања која су добили кроз школовање.

IV ЗДРАВЉЕ И СОЦИЈАЛНА ИНКЛУЗИЈА МЛАДИХ

Полазећи од темељне дефиниције здравља дате од стране Свјетске здравствене организације, по којој се здравље дефинише као стање потпуног физичког, психичког и социјалног благостања а не само одсуство болести или изнемоглости, а здрави животни стилови би требали да помогну остварењу овог идеала, јасно је да здравље није само проблематика здравственог сектора.

Брига о младима и њиховом здрављу представља општи задатак цјелокупног друштва и један од приоритета из области за мобилизацију свих доступних ресурса. Проблематика здравља младих захтијева мултидимензионални и вишеструки приступ ради адекватног приступа рјешавању актуелних проблема.

Према подацима ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка у тимовима породичне медицине регистровано је укупно 446 лица/пацијената старосне доби од 15 до 30 година. Током 2018. године у оквиру ове популације извршени су прегледи за сљедеће дијагнозе:

- diabetes melitus (DM), insulin ovisni E10 ... 33 пацијента,
- DM insulin neovisni, E 11..... 26 пацијента,
- hipertenzija I 10..... 246 пацијената и
- hronična opstruktivna bolest pluća J45..... 141 пацијент.

Такође су обиљежени значајни датуми у области здравства којом приликом су организовани пунктови у граду гдје су вршена антропометријска мјерења, мјерење крвног притиска и мјерење шећера у крви, као и давање савјета о здравим стилевима живота и упутства о евентуалној потреби провођења даљних дијагностичких метода и лијечења.

Центар за заштиту менталног здравља ЈЗУ „ Дом здравља“ Градишка током 2018.године пружио је услуге за 63 млада лица (узраста од 15 до 30 година) која су била укључена у лијечење код психијатра и психолога. Највећи број младих људи, затражило је помоћ од стране психијатра и психолога због тегоба из анксиозног круга, које је укључивао и проблеме прилагођавања након доживљеног стреса.

Здравље значајно превазилази оквире здравственог сектора, јер су његове главне детерминанте у корелацији са условима живота, факторима околине, стилевима живота и биолошким факторима као што су старост, пол, насљеђивање. Према подацима здравствених установа на подручју наше локалне заједнице, без обзира што млади нису издвојени као добна група у статистикама и приликом прикупљања података, у посљедње вријеме нема битних одступања када је у питању здравље младих на нашим просторима.

Према подацима ЈУ Центра за социјални рад Градишка и Полицијске управе Градишка, током 2018. године регистровано је 7 новооткривених малољетника који се доводе у везу са извршењем неког кривичног дјела, што је за 2 више у односу на 2017. годину кад је број новооткривених малољетника био 5. Од тог броја три малољетника су починила имовински деликт (кривично дјело крађа или тешка крађа), један малољетник кривично дјело полно узнемиравање дјетета и три малољетника поред кривичног дјела крађе и кривично дјело неовлашћена производња и промет опојних дрога. У току наведене године против 6 малољетника из ранијег периода је окончан припремни поступак и изречене су васпитне санкције. Против једног малољетника тужилац је донио наредбу о непокретању кривичног поступка, против 4 малољетника је изречен „судски укор“, а против једног малољетника је обустављен поступак „појачан надзор органа старатељства“ који се проводио уназад годину дана.

У току 2018. године надлежном Основном суду у Градишци, Одјељењу за прекршаје поднесено је 14 захтјева за покретање прекршајног поступка против 16 малољетних лица, којом приликом су почињена 14 прекршаја. Том приликом малољетници су починили 7 прекршаја из области Уредбе о забрани продаје и употребе алкохолних пића на јавном мјесту лицима млађим од 18 година, 7 прекршаја из области Закона о промету опојних дрога која је починило 9 лица те 1 прекршај из области Закона о промету експлозивних материја и запаљивих течности и гасова.

Значајно је истаћи да су током 2018. године припадници Полицијске управе Градишка у континуитету предузимали низ превентивних и репресивних мјера и радњи у циљу сузбијања наркоманије као негативне друштвене појаве кроз акцију „Плантажа“ која се односи на проналажење и уништавање илегалних засада индијске конопље-марихуане. Такође, вршила се и едукација школске популације кроз различите видове предавања у школама на подручју града Градишка на ову тему, а која се спроводила у сарадњи са Центром за социјални рад Градишка, органима Градске управе града Градишка, као и другим институцијама које су дале свој допринос у циљу спречавања и сузбијања ове негативне друштвене појаве.

V СЛОБОДНО ВРИЈЕМЕ МЛАДИХ

Слободно вријеме преставља све активности којима се појединац добровољно предаје, било да се одмара, забавља, информише, едукује, ангажује за друштвено добро или умјетнички изражава након својих професионалних, породичних и друштвених обавеза. У најширем смислу слободно вријеме чине: игра, рекреација, умјетност и култура, спорт, фестивали и свечаности, здравље и фитнес, путовања и туризам, образовање/едукација.

Град Градишка подржава политику која је повољна за организоване друштвено-културне активности које воде асоцијације и организације младих, неформалне групе младих и културни центри које, заједно са породицом, школама, и пословним окружењем, представљају један од стубова друштвене кохезије и постају идеалан канал за судјеловање младих и имплементацији политике младих, на подручју спорта, културе, науке и трговине, музичког стваралаштва и изражавања, драмске и ликовне умјетности, као и на подручју друштвених акција. Значајна средства се издвајају за спорт и културу у оквиру чега млади испуњавају своје слободно вријеме.

Град Градишка финансира рад јавних установа: ЈУ Културни центар Градишка, ЈУ Народна библиотека Градишка, ЈУ Завичајни музеј. Финансирањем ових јавних установа град доприноси омогућавању услова за нормално функционисање друштвеног живота младих и њихово правилно усмјеравање. Треба истаћи да се капацитети Културног центра у великој мјери користе, када је реч о простору за нове садржаје за младе, позориште, хор, рад културно-умјетничких друштава, разне секције и друге активности. Поред горе наведених средстава која су издвојена за потребе културе, Град је подржао рад девет културно-умјетничких друштава кроз суфинасирање одређених програмских дјелатности.

VI АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ

Активно учешће младих превасходно преставља однос младих према друштву. У том смислу активни млади се могу поистовјетити са активним грађанима, који имају своју улогу и своја права. Млади остварују своја права кроз учешће у политичком животу и процесима доношења одлука, учешће у економским активностима, у културним и другим активностима. Циљ ове области је да се оснаже млади за учешће у друштву и то кроз развој механизма за дијалог са младима, подршку омладинским организацијама, промовисању учешћа

недовољно заступљених младих у политици, омладинским организацијама и цивилном друштву, као и подршка учењу активног учешћа од младих дана.

С тим у вези, дужи временски период присутна је појачана заинтересованост и активност младих у друштвено-политичком животу, томе у прилогу иде и чињеница да је формирана комисија за младе као стално радно тијело Скупштине града, чиме су обезбјеђени услови да млади учествују у доношењу одлука, расправама и дебатама. У Скупштини града је и знатан број одборничких мјеста који је припао младим кадровима.

Град Градишка кроз Политику волонтирања поспјешује волонтерски рад оснаживањем младих да активно учествују у развоју своје заједнице. Промоција волонтеризма протеклих година подстиче се кроз грантовска средства преко Локалног волонтерског сервиса и организација цивилног друштва. Учешће младих у свим сферама јавног живота и развоју политика које се тичу младих на локалном нивоу подстицано је и промовисано од стране града Градишка.

Укључивање младих у волонтерске активности отвара просторе у којима млади људи могу слободно изразити своје мишљење у трагању за одговорима на потребе заједнице. Волонтирање је изврстан начин да млади буду продуктивни и активни чланови заједнице.

VII ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Анализирајући стање у погледу нивоа запошљивости младих, може се закључити да млади имају ограничене могућности да на тржишту рада, самостално или уз посредовање јавних или приватних служби за посредовање у запошљавању, нађу адекватан посао и да исти задрже одређено вријеме.

Недостатак капацитета у омладинском сектору је међу кључним потешкоћама у омладинском раду. Недовољно развијени људски ресурси и финансијска ограничења за улагање у омладинску инфраструктуру и рад младих отежавају самоорганизовање младих, као и континуиране активности у области омладинског рада.

Заинтересованост младих за друштвенополитичка дешавања у заједници директно је повезана информисаношћу и едукацијом. Млади су, и поред присутних и доступних информационих технологија и даље неинформисани. Индикативно је да млади који су чланови омладинских организација пријављују значајно чешће учествовање у процесима доношења одлука, те је неопходно ојачати капацитете омладинских организација и организација које раде са младима и пружити им континуирану подршку у вршењу друштвених функција.

ГРАДОНАЧЕЛНИК

Зоран Ацић